

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport

Vijfde ziekte

Vastgesteld door LOVI: februari 2020

Dit stappenplan is een aanvulling op de [LCI-richtlijn Parvovirus-B19-infectie](#). Het stappenplan geeft een overzicht van het handelen van de GGD bij een melding van een specifiek ziektegeval, en is daarmee een hulpmiddel om de bestrijding te stroomlijnen.

Voor achtergronden, toelichting en het tot stand komen van het stappenplan wordt verwezen naar de [algemene toelichting op de VSI](#). De LCI spreekt zich niet uit over de taakverdeling tussen disciplines bij de uitvoering van de verschillende stappen. Daarvoor zijn de interne werkafspraken van de betreffende GGD leidend.

Doelen

- Transmissie van vijfde ziekte is voorkomen/beperkt.
- De index (en diens omgeving) heeft inzicht in de ziekte, transmissieroute en welke hygiënemaatregelen nodig zijn om transmissie naar anderen te voorkomen.
- De risicocontacten zijn in kaart gebracht en hebben hygiëne- en preventiemaatregelen geadviseerd gekregen.
- Er is een risicoanalyse van de index/contacten.
- Als er sprake is van risicogroepen of risicosituaties, is laboratoriumonderzoek verricht en zijn betrokkenen geïnformeerd over de te nemen maatregelen.
- Bij de index of in diens omgeving is onrust beperkt.

Stap 1 Melding

- Leg gegevens van de melding of het signaal digitaal vast in het elektronisch dossier: datum, tijd en andere relevante informatie. Aandachtspunten zijn:
  - Wat is het aantal zieken?
  - Is de diagnose bevestigd door een arts of laboratoriumuitslag?
  - Zijn er risicogroepen aanwezig op school of kinderopvang?
- Controleer of de melding voldoet aan de [meldingscriteria van een artikel 26-melding](#).
- Verifieer, na toestemming van (de ouders/verzorgers van) de index, de melding zo nodig bij de diagnostiserend arts.
- Vraag om opnieuw contact op te nemen met de GGD als er nieuwe ziektegevallen zijn en/of wanneer de infectie zich uitbreidt naar andere groepen.
- Gebruik het [LCI-draaiboek Exanthemen](#) om het ziekteverloop en de epidemiologie in kaart te brengen.
- Maak een risicoanalyse. Schat het dreigende gezondheidsprobleem in voor index-contacten-werksituatie-kinderopvang-school-instelling. Stel op basis daarvan prioriteiten.

Stap 2 Interventies

2.1 Planning

- Ga na wat het resultaat is van het laboratoriumonderzoek of laat laboratoriumonderzoek verrichten. Denk hierbij aan afspraken rondom OGZ-diagnostiek.
- Breng alle gegevens van mogelijk geïnfecteerde personen en risicogroepen in kaart.

- Volg indien er zwangeren betrokken zijn de in de richtlijn genoemde [maatregelen bij zwangerschap](#).
- Gebruik de [Beslisboom Huisbezoek](#) als handvat bij de beslissing om wel of niet naar de betreffende school of kinderopvang te gaan.

2.2 Bronopsporing en contactonderzoek

- Inventariseer de [risicocontacten](#) als de melding van een school of kinderopvang komt.
- Indien de melding komt van een school of kinderopvang, vraag dan de ouders/verzorgers van de betrokkene zo snel mogelijk contact op te nemen met de GGD. Registreer ontbrekende gegevens over het ziekteverloop en een eventuele zwangerschap van (de moeder van) betrokkene.
- Inventariseer wie in aanmerking komt voor laboratoriumonderzoek op aanwezigheid antistoffen. Adviseer of regel/coördineer dit zo nodig voor ouders/kinderen. Voeg informatie van het contactonderzoek toe aan de risicoanalyse.
- Op basis van een sterke klinische verdenking op vijfde ziekte bij een of enkele kinderen kan de GGD overwegen om direct bloedonderzoek bij zwangere contacten voor te stellen. Dit om invasief onderzoek bij kinderen te vermijden.

2.3 Signaleren en verwijzen

- Signaleer tijdig (collectieve) onrust met name bij clustering en regel voorlichting.
- Adviseer een zwangere die mogelijk een recente infectie doormaakt contact op te nemen met de begeleidend verloskundige, huisarts of gynaecoloog.

2.4 Voorlichting

- Geef voorlichting aan de index en eventueel risicogroepen over vijfde ziekte, [besmettingsweg](#), [algemene preventieve maatregelen](#) en [maatregelen ten aanzien van index en contacten](#).
- Laat de leidinggevende van school of kinderopvang het personeel inlichten en de mogelijkheid bieden dat medewerkers zelf direct contact op kunnen nemen met de GGD.
- Benadruk bij voorlichting aan school/kinderopvang de hygiëeadvies en geef adviezen volgens de standaardmethoden '[Reiniging, desinfectie en sterilisatie in de openbare gezondheidszorg](#)'. Geef uitleg over gering volgens de LCI-richtlijn. Wijs op de [hygiënerichtlijnen](#) van de LCHV. Wijs op de KIDDI app.
- Adviseer de school of kinderopvang om ouders en medewerkers te informeren over vijfde ziekte (zie hiervoor bijvoorbeeld de [publieksinformatie](#) LCI en de webpagina [Vijfde ziekte en zwangerschap](#) van het RIVM) en attendeer op gebruik van deurbriefjes.

2.5 Netwerk/advisering

- Verwijs indien nodig medewerkers van een school of kinderopvang naar de eigen bedrijfsarts.
- Informeer in geval van actie naar kinderopvang of school de respectievelijk uitvoerende zorg 0-19 jaar en eventueel de inspecteur kinderopvang.

2.6 Registratie en rapportage

- Verzamel gegevens voor verslaglegging, registratie en epidemiologie. Leg alle activiteiten vast in een rapportage met datum, tijd en initialen.
- Verifieer of de definitieve uitslag binnen is.
- Controleer of er tussentijds gerelateerde meldingen zijn gedaan.
- Rapporteer zo nodig terug naar de melder volgens de intern geldende afspraken.

Stap 3 Evaluatie

- Beoordeel of de doelen behaald zijn.
- Overweeg steekproefsgewijs na 4 weken de melder te benaderen om de ervaring met de GGD te evalueren.
- Koppel het dossier terug in het werkoverleg, afhankelijk van de interne werkafspraken.
- Maak, indien intern gebruikelijk, een rapportage voor gemeentes, inspectie, ketenpartners en LCI.